

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Ndob/82/2023
Identifikačné číslo spisu: 2114230349
Dátum vydania rozhodnutia: 26.03.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:2114230349.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne Mgr. H. Z., narodená XX. XX. XXXX, B., proti žalovanej N. K., narodenej XX. XX. XXXX, W., zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Michal Antal, PhD., s.r.o., Trnava, Hlavná 13, IČO: 55 121 071, o zaplatenie zmenkovej sumy 3 000 eur s príslušenstvom, zmenkovej odmeny a trov konania, o odvolaní žalobkyne v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4CoZm/8/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave vedenom pod sp. zn. 32CoZm/4/2023, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaní je p r í s l u š n ý Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Súdny spis bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený z dôvodu nesúhlasu Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu z Krajského súdu v Trnave postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Krajský súd v Bratislave poukázal na usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), podľa ktorého sa zavedením kauzálnej príslušnosti nedochádza od 1. júna 2023 k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach, a teda konania o odvolaní začaté pred 1. júnom 2023 sa dokončia na doteraz príslušných krajských súdoch, pretože niet zákonného ustanovenia, ktoré by prechod výkonu súdnictva zakladal. Krajský súd v Bratislave vychádza z tej skutočnosti, že zmena CSP, ku ktorej došlo zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“), nemá vplyv na už založenú príslušnosť Krajského súdu v Trnave, keďže odvolacie konanie začalo pred zmenou zákona. Zároveň zavedením kauzálnej príslušnosti zákonom č. 150/2022 Z. z. nedochádza k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach. Teda tieto, ak boli začaté pred 1. júnom 2023, majú dokončiť doterajší príslušný krajský súd. Súd poukázal aj na to, že tento záver je v súlade § 36 CSP, zásadou perpetuatio fori. Krajský súd v Bratislave uviedol, že prejednávaná vec je obchodnoprávnym sporom.

2. Krajský súd v Trnave podľa § 43 ods. 1 CSP postúpil spor Krajskému súdu v Bratislave ako súdu podľa neho príslušnému. Z písomnosti o postúpení sporu možno vyvodiť, že Krajský súd v Trnave považoval prejednávany spor za zmenkový spor patriaci do obchodnoprávnej agendy, pričom poukázal na to, že na dokončenie odvolacieho konania (začatého do 31. 05. 2023) v danom spore je kauzálny príslušný Krajský súd v Bratislave.

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave podľa § 43 ods. 2 CSP, posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu sporu na odvolacie konanie a dospel k záveru, že tento dôvodný nie je.

4. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

5. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

6. Podľa čl. 3 ods. 2 CSP, výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

7. Podľa § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

8. Podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave.

9. Podľa § 23 CSP, na konanie v sporoch týkajúcich sa zmeniek, šekov alebo iných cenných papierov vrátane sporov týkajúcich sa zmenkových protestov sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave;
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach;
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici;
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre;
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove;
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne;
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave;
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

10. Spor o príslušnosť spočíva v spore medzi Krajským súdom v Trnave a Krajským súdom v Bratislave v otázke funkčnej príslušnosti súdu na rozhodovanie o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 28. februára 2022 č. k. 28CbZHm/13/2017-100 v spojení s opravným uznesením z 13. septembra 2022 č. k. 28CbZm/13/2017-118 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“). Odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie bolo podané Okresnému súdu Trnava pred 31. mája 2023. Okamihom podania odvolania začína odvolacie konanie ako to vyplýva analogicky z § 156 CSP, ako aj zo systematického výkladu použitím argumentu a rubrica, kedy v rámci právnej úpravy odvolania CSP rozlišuje medzi jednotlivými fázami. V rámci prvej fázy súd uskutočňuje určité zákonom predpokladané úkony, ktoré majú za cieľ odbremeniť odvolací súd od úkonov bezprostredne nesúvisiacich s meritórnym preskúmaním napadnutého rozhodnutia alebo s rozhodovaním o odvolaní, ak nie je daná možnosť uplatnenia autoremedúry podľa § 376 CSP. V rámci druhej fázy už nastupuje konanie na odvolacom súde, ktoré začne po tom, ako súd prvej inštancie po vykonaní jemu zákonom zverených úkonov po podaní odvolania predloží vec odvolaciemu súdu.

11. V priebehu začatého a právoplatne neskončeného odvolacieho konania, a teda vzhľadom na suspenzívny účinok odvolania podľa § 367 ods. 1 CSP aj v priebehu súdneho konania ako takého, nadobudli účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. a zákon č. 398/2022 Z. z. ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Týmto zákonmi bola zavedená tzv. reforma súdnej mapy, a to s účinnosťou od 1. júna 2023. Zákonodarcia ňou v rámci novelizácie CSP zmenil právnu úpravu týkajúcu sa určovania príslušnosti súdu. Okrem iného vo vzťahu k zmenkovým sporom a šekovým sporom na úrovni konania v prvej inštancii zákonodarcia v prvom rade reflektoval na prechod výkonu súdnictva z niektorých zanikajúcich súdov v rámci tzv. košických okresov na jeden ostávajúci, ale ďalej inak označovaný a na reorganizáciu agendy medzi ostávajúce súdy patriace do územného obvodu mesta Bratislavy vrátane zmeny ich označenia. Na úrovni odvolacieho konania bola založená funkčná príslušnosť súdov pre rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v konaniach v takých sporoch. Zákonodarcia danou reformou sledoval špecializáciu súdnictva, a to, či už na okresných alebo krajských súdoch. Tento zámer je možné vyrozumiť zo všeobecnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 150/2022 Z. z., ktorá uvádza, že ...reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívne fungujúcej justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov... Táto špecializácia je prostriedkom pre efektívny výkon justície, čo nepochybne korešponduje aktuálnym spoločenským potrebám, a teda nie len subjektívny historický, ale aj recentný objektívny teleologický výklad jednotlivých noriem novej právnej úpravy je smerodajný pre ich aplikáciu.

12. Súčasťou novely CSP je aj výslovné zakotvenie jedného z pravidiel časového spolupôsobenia starých (neplatných a neúčinných) právnych noriem s právnymi normami novými (platnými a účinnými), a to fakticky znenia CSP do 31. mája 2023 a znenia CSP od 1. júna 2023. Ide o tzv. ultraaktivitu zakotvenú v prechodnom ustanovení § 471c CSP k tzv. reforme súdnej mapy. V zmysle daného pravidla sa vecná a miestna príslušnosť súdu na konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 spravuje starou právnou úpravou. Upravuje však výnimku, ak osobitný predpis stanovil prechod výkonu súdnictva z inak vecne a miestne príslušného súdu podľa starej právnej úpravy na iný súd. Jej podstata tak spočíva v tom, že ponecháva pri živote starú právnu úpravu.

13. V protiklade k ultraaktivite stojí pravidlo vyplývajúce z princípu okamžitej aplikability procesných noriem (ďalej len „okamžitá aplikabilita“), ktoré na rozdiel od ultraaktivity nevyžaduje výslovné zákonné zmocnenie, keďže je odvoditeľné pomocou ústavnokonformného teleologického výkladu. Jeho podstatou je efektívny výkon súdnictva, tak aby sa predišlo prijímaniu alebo skúmaniu už prijatých prechodných ustanovení (m. m. III. ÚS 267/2017). Kľúčovým je tak v tomto prípade to akým spôsobom bude dochádzať k nachádzaniu právnej normy určujúcej funkčne príslušný súd a nie samotný fyzický presun spisov na iné súdy. Navyše ultraaktivita v porovnaní s okamžitou aplikabilitou je vo všeobecnosti nežiadúca, pretože naráža na predvídateľnosť práva, dôveru subjektov v jasnosť a prehľadnosť právnej úpravy a princíp právneho štátu, ktorého imanentnou súčasťou je aj princíp právnej istoty. Preto ak ultraaktivita predstavuje odchýlku od žiadúceho stavu, je potrebné prioritizovať to, čo sa objektívne lege artis očakáva, a teda aplikáciu okamžitej aplikability. Tam, kde nie je výslovne zakotvená ultraaktivita, a teda aj v ostávajúcich prípadoch, na ktoré sa už zakotvená ultraaktivita nevzťahuje, platí okamžitá aplikabilita.

14. V porovnaní s intertemporálnou normou obsiahnutou v § 470 ods. 4 CSP, ktorá upravuje príslušnosť súdov na konanie vo veciach, ktoré začali do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne, ako aj funkčne príslušnom súde, úprava § 471c CSP mlčí v otázke kauzálnej a funkčnej príslušnosti súdu v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Pripadá tak do úvahy buď vziať účinky § 471c CSP pre tento prípad aj na súdy funkčne príslušné podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 alebo vychádzať z princípu okamžitej aplikability právnych noriem. Použitím argumentu a contrario vo vzťahu k § 471c CSP možno dospieť k záveru, že toto ustanovenie nepokrýva funkčnú príslušnosť súdov. Najvyšší súd pritom zastáva názor, ku ktorému dospel aj použitím argumentu e silentio, že ak by zákonodarcia mienil, aby sa tento prechodný právny režim týkal aj funkčnej

príslušnosti, vyjadril by to výslovne tak, ako to v minulosti urobil v prechodnom ustanovení § 470 ods. 4 CSP (konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálnu a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo). Preto aj v súlade s očakávaním lege artis je pri nachádzaní funkčnej príslušnosti súdu potrebné vychádzať z okamžitej aplikability procesného predpisu, pričom dôsledky z toho vyplývajúce boli sledované tzv. reformou súdnej mapy a zároveň korešpondujúce spoločenským potrebám.

15. Zovšeobecnené pravidlo vyplývajúce z prvej vety § 471c CSP spočíva v dokončení starých vecí na príslušnom súde podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Výnimkou z tohto pravidla by bol nie len prechod výkonu súdnictva vzhľadom na vetu za bodkočiarku v § 471c CSP, ale aj nová právna úprava upravujúca kauzálnu a funkčnú právomoc, ktorá sa uplatní aj na staré veci v zmysle princípu okamžitej aplikability. Tam, kde neexistovala kauzálna príslušnosť a po novom bola založená, staré veci dokončí vecne a miestne príslušný súd. Výnimka spočívajúca v prechode výkonu súdnictva sa vzťahuje na pred bodkočiarkou uvedenú vetu a v tomto zmysle je potrebné na ňu nazerať. Prechodom výkonu súdnictva sa sleduje ustanovenie pôsobnosti niektorých súdov so špecializovanou agendou ako to vyplýva z § 1 zákona č. 371/2004 Z. z., pričom daným zákonom a nie CSP bol zavedený inštitút prechodu výkonu súdnictva. V prípade, že by výnimka z naznačeného pravidla nebola ustanovená, vo veci by podľa výslovného znenia zákona mal konať neexistujúci súd alebo súd, ktorý by nemal v pôsobnosti špecializovanú agendu a u ktorého nie je právnym poriadkom dovolené, aby i tak vo veci konal a rozhodoval (§ 40 CSP za bodkočiarkou), opak čoho sleduje práve zákon č. 371/2004 Z. z. Preto sa vyžadovalo, aby CSP, ktorý (nie výlučne) upravuje príslušnosť súdov v občianskoprávných veciach, a to so špecializáciou na určité veci alebo spory, upravil vzťah medzi určovaním príslušnosti a prechodom výkonu súdnictva tak, aby bol zabezpečený jednak samotný výkon súdnictva a na druhej strane, aby tento výkon bol aj špecializovaný. Navyše výkon súdnictva tzv. bratislavskými mestskými súdmi bol špecializovaný už samotným zákonom č. 371/2004 Z. z., pričom tejto špecializácii zodpovedá aj úprava kauzálnej príslušnosti v CSP. Takáto duálna úprava špecializácie predmetných súdov sleduje, aby nie len staré veci, ale aj nové veci v špecializovanej agende boli prejednávané a rozhodované na jednom a tom istom súde. Zároveň úprava v CSP bola nevyhnutná, keďže podľa zákona č. 371/2004 Z. z. sa fakticky vytvoril jeden územný obvod pre Bratislavu, v rámci ktorého pôsobia štyri sudy tej istej inštancie.

16. Nie je však vylúčené, aby staré veci prešli na súd iný ako príslušný podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bez toho, aby sa uplatnil prechod výkonu súdnictva. A to nielen v prípade zániku súdu s nástupníctvom druhého, ale aj v prípade prechodu výkonu súdnictva v jednotlivých veciach ako ich má na mysli § 2 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a konkrétne § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z., kedy dochádza k prechodu výkonu súdnictva rozdelením agendy piatich súdov v postavení okresného súdu medzi štyri z nich so zánikom len jedného z nich, teda keď v končenom dôsledku dochádza k reorganizácii agendy medzi ostávajúce sudy patriace do obvodu rovnakého krajského súdu a súčasne, ktorých obvod tvorí rovnaký územný obvod. Tomuto účelu slúži práve osobitná výlučná miestna príslušnosť, kauzálna príslušnosť a funkčná príslušnosť, prostredníctvom ktorých možno určiť, ktorý konkrétny súd z ostatných súdov rovnakého stupňa bude príslušný konať a rozhodovať. Normy upravujúce dané druhy príslušností stanovujú kritérium rozhodujúce pre určenie príslušného súdu. Preto na to, aby o starých veciach rozhodovali kauzálnu alebo funkčne príslušné sudy podľa predpisov účinných od 1. júna 2023 sa nevyžaduje, aby došlo k prechodu výkonu súdnictva.

17. Je potrebné zdôrazniť, že základná právna úprava právneho inštitútu príslušnosti súdu je na účely procesného práva civilného upravená v CSP. Prechod výkonu súdnictva upravuje, a to kedy k nemu dochádza a čo sa ním rozumie, zákon č. 371/2004 Z. z. Tieto je potrebné rozlišovať. V prípade prechodu výkonu súdnictva by k presunu starých vecí zo súdu na iný malo dochádzať podľa zákona č. 371/2004 Z. z.. Súd v rámci daného presunu neplní svoju povinnosť podľa § 40 CSP spočívajúcu v skúmaní svojej príslušnosti, ale riadi sa odlišnou právnou normou, podľa ktorej priamo zo zákona dochádza automaticky k presunu vecí. V dôsledku zmeny právnej úpravy, ktorá sa aplikuje okamžite, neostáva konajúcemu súdu nič iné, aby pri plnení svojej povinnosti podľa § 40 CSP aplikoval aktuálnu právnu úpravu, a v prípadoch, na ktoré sa neuplatňuje ultraaktivita podľa § 471c CSP a prechod výkonu

súdnicstva podľa vety za bodkočiarkou daného ustanovenia, postupoval podľa § 43 ods. 1 CSP.

18. Najvyšší súd neopomína ani to, že k prechodnému ustanoveniu obsiahnutému v § 471c CSP navrhovateľ tzv. reformy súdnej mapy k návrhu zákona č. 150/2022 Z. z. uviedol dve vecné odôvodnenia, ako ich má na mysli § 7 ods. 2 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V prvom prípade tak urobil pri navrhovanej úprave kauzálnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch, kde poukázal na to, že staré veci dokončia vecne a miestne príslušné sudy podľa doterajších predpisov, ibaže sa zrušujú, kedy by veci dokončili nástupnícke sudy. Uvedené odôvodnenie je potrebné vnímať v tom kontexte, že v dovtedajšej úprave (do 31. mája 2023) absentovala kauzálna príslušnosť v obchodnoprávných sporoch, a teda spory takej povahy prejednávali a rozhodovali vecne a miestne príslušné sudy. V rámci navrhovaného znenia zákona malo dôjsť aj k zmenám príslušných súdov v rámci už vtedy upravených niektorých druhoch sporov, pre ktoré bola zavedená kauzálna príslušnosť. Hoci navrhované prechodné ustanovenie mlčí o kauzálnej príslušnosti, v rámci vecného odôvodnenia už priamo k § 471c CSP (nesprávne uvádza navrhovateľ § 417c CSP) navrhovateľ uvádza, že v prípade presunu kauzálnej príslušnosti medzi súdmi, ktoré nezanikajú, staré veci dokončí doterajší súd, pričom nový nápad bude smerovať na nový súd. Tu treba vychádzať z toho, že navrhovanou úpravou malo dôjsť k zmenám kauzálne príslušných súdov v pracovnoprávných sporoch a v sporoch určenia neplatnosti zmluvy, koncesnej zmluvy na práce alebo rámcovej dohody podľa osobitného predpisu, pričom dovtedajšie kauzálne príslušné sudy nemali zaniknúť. Na jednej strane sú tak dve vecné odôvodnenia, pričom jedno svojím jazykovým vyjadrením korešponduje s dovtedajšou úpravou, resp. absenciou úpravy kauzálnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch a druhé (podľa poradia uvedeného v tomto odseku) odôvodnenie nezodpovedá jazykovému vyjadreniu, ako ani zámeru sledovanému navrhovanou úpravou obsiahnutému vo všeobecnej časti dôvodovej správy. Vzhľadom na to, ustanovenie § 471c CSP nepripúšťa variantnú interpretáciu ako napr. tú, že by sa účinky § 471c CSP vzťahovali aj na kauzálne alebo funkčne príslušné sudy, hoci v ňom nie sú výslovne uvedené. Zároveň je potrebné poukázať na to, že navrhovateľ pozná jednotlivé druhy príslušnosti a nijakým spôsobom z jeho návrhu nevyplýva, že by kauzálnu alebo funkčnú príslušnosť vnímal ako podmnožinu vecnej alebo miestnej príslušnosti.

19. Intertemporalita sama o sebe nezakladá nový právny režim, ale v tomto prípade (vzhľadom na zakotvené pravidlo) upravuje, či sa určitý právny režim starej právnej úpravy ďalej zachová a v akom rozsahu. To znamená, že tam, kde do 31. mája 2023 nebola založená osobitná (teraz § 34 ods. 2 CSP), ale len všeobecná funkčná príslušnosť (do 31. mája 2023 § 34 CSP, resp. teraz § 34 ods. 1 CSP), dokončí konanie funkčne príslušný súd podľa predpisov účinných od 1. júna 2023, a to v zmysle okamžitej aplikability. V jednotlivých prípadoch, v ktorých zákonodarca ponechal princíp dvojínštátnosti konania a tento v rozsahu otázky funkčnej príslušnosti súdu upravil v záujme špecializácie súdnicstva, je právnym poriadkom sledované, aby v určitých sporoch rozhodovali len určité sudy. Najvyšší súd tak uprednostnil všeobecno-teleologický výklad intertemporálnej právnej normy obsiahnutej v § 471c CSP, a teda uprednostnil účel a zmysel § 471c CSP, ako to predpokladá čl. 3 ods. 2 CSP. Vzhľadom na zámer sledovaný tzv. reformou súdnej mapy, záver najvyššieho súdu možno podporiť aj subjektívnym historickým a objektívnym recentným teleologickým výkladom.

20. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd uvádza, že v prípade § 471c CSP vo vzťahu ku kauzálnej alebo funkčnej príslušnosti nejde o pravú medzeru v zákone, teda o prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Naopak zo znenia § 471c CSP podľa najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že zákonodarca zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskočených do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Teda nie je priestor pre aplikáciu čl. 4 CSP. Aj keby z prípadnej dôvodovej správy vyplýval opak, a teda druhý prípad vecného odôvodnenia novely k § 471c CSP by bol osamotený, nemožno nedostatok právnej normy odstrániť nijakou výkladovou metódou a tak aplikáciou čl. 3 ods. 1 CSP, keďže text zákona je jasný a nepochybný a odchýlenie sa od neho nevyžaduje ani účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť ani žiadny ústavnoprávny princíp, ale práve naopak tieto podporujú to, čo je v § 471c CSP slovami vyjadrené. Navyše je potrebné poznamenať, že samotná dôvodová správa má na

účely výkladu prijatých právnych noriem len podporný charakter (II. ÚS 81/2018), pričom práve právna norma je odrazom zámeru, resp. prostriedkom na jeho dosiahnutie. V tomto ponímaní tak usmernenie ministerstva možno vnímať len ako vyjadrenie urobené ex post, ktoré svedčí o nedôslednosti navrhovateľa tzv. reformy súdnej mapy, ktorú však možno napraviť len v rámci legislatívneho procesu. Je pravda, že nedôslednosti zákonodarcu možno napraviť aj sudcovským dotváraním práva, avšak to iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, ako to predpokladá čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov (ďalej len „ústava“). Ako vyplýva z odôvodnenia tohto rozhodnutia, ministerstvom želaný spôsob riešenia danej otázky však nie je možné založiť na znení alebo výklade jednotlivých noriem právnych predpisov, ktorými bola zavedená tzv. reforma súdnej mapy, ako ani prostredníctvom sudcovskej tvorby práva.

21. Najvyšší súd v nadväznosti k argumentácii týkajúcej sa usmernenia ministerstva poukazuje na názor Krajského súdu v Bratislave z usmernenia vyvodený. Spočíva v tom, že na to, aby odvolacie konanie dokončil krajský súd príslušný podľa § 34 ods. 2 CSP na rozhodovanie o odvolaní podanom proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vydanom v konaní v zmenkovom spore (nesprávne uvádza v obchodnoprávnom spore), musí existovať ustanovenie výslovne zakladajúce prechod výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi. Podľa najvyššieho súdu však z toho ale zároveň vyplýva záver, že ak by aj CSP v prechodnom ustanovení výslovne (čo sa nevyžaduje) upravoval pod rubrikou „Prechodné ustanovenia účinné od 1. júna 2023“ nie ultraaktivitu (v obmedzenom rozsahu ako to vyplýva z § 471c CSP), ale okamžitú aplikabilitu vo vzťahu ku konaniam začatým a právoplatne neskončeným do 31. mája 2023, a to napr. tak, že CSP platí aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti, resp. len vo vzťahu k odvolaniam tak, že CSP platí aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023, tak by to Krajskému súdu v Bratislave nepostačovalo, keďže nedošlo k prechodu výkonu súdnictva. Takýto záver však nemá žiadny racionálny podklad ako vyplýva z predchádzajúcich odsekov tohto odôvodnenia. Postup súdu v rozpore s novou právnou úpravou by tak bol v rozpore so zákonom. To platí bez ohľadu na to, či okamžitá aplikabilita by bola vyjadrená v prechodnom ustanovení výslovne alebo nie, pretože lege artis platí okamžitá aplikabilita všade tam, kde absentuje pravidlo vyplývajúce z ultraaktivity.

22. Zo žiadneho ustanovenia CSP nevyplýva, aby konania začaté a právoplatne neskončené do 1. júna 2023, v ktorých má konať vecne a miestne príslušný súd podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, ale výkon súdnictva prešiel na iný súd alebo v ktorých je zachovaná kauzálna príslušnosť pre prejednávaný a rozhodovaný druh veci alebo sporu aj po 1. júni 2023, dokončil a o veci alebo spore rozhodoval súd príslušný podľa právnej úpravy účinnej do 31. mája 2023. To isté platí aj vo vzťahu k odvolacím konaniam začatým a právoplatne neskončeným do 1. júna 2023. Je zrejmé, že tzv. reforma súdnej mapy zaviedla dva prístupy k riešeniu stretu právnych režimov. Tento prístup je nielen sledovaný navrhovateľom tzv. reformy súdnej mapy, ale aj objektívne očakávaný spoločnosťou, ako aj právnym poriadkom, avšak len na súde prvej inštancie v konaní v obchodnoprávných sporoch (§ 40 CSP veta za bodkočiarkou).

23. K záveru o príslušnosti súdu v tejto veci je možné dospieť urobením nasledovných krokov: 1) určenie súdu príslušného podľa starej právnej úpravy, 2) ak ide o súd vecne a miestne príslušný (nejde o prípad kauzálnej alebo funkčnej príslušnosti), či u takéhoto súdu došlo k prechodu výkonu súdnictva, 3) určiť súd príslušný podľa novej právnej úpravy. Prítom je potrebné vychádzať z predchádzajúcej v tomto odôvodnení uvedenej právnej argumentácie.

24. Vzhľadom na to, že spor o príslušnosť sa týka otázky súdu funkčne príslušného na rozhodovanie o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu súdu prvej inštancie, je potrebné posúdiť, ktorý súd bol funkčne príslušný podľa starej právnej úpravy. V sporoch o príslušnosť je pre posúdenie dôvodnosti nesúhlasu s postúpením sporu potrebné posúdiť okolnosti v čase začatia konania, ktoré sú určujúce pre založenie príslušnosti konkrétnemu súdu na prejednanie a rozhodovanie sporu. Najvyšší súd dospel k záveru, že je kľúčové posúdenie povahy sporu, ktorá môže byť určujúca pre založenie kauzálnej alebo v tomto prípade funkčnej príslušnosti.

25. V konaní vyšlo najavo, že žalobkyňa sa voči žalovanej žalobou domáha svojho nároku zo zmenky, a teda ide o spor založený na zmenkovom vzťahu. Na účely práva procesného sa tak jedná o zmenkový spor.

26. Povaha sporu ako zmenkového však vzhľadom na absenciu funkčnej príslušnosti pre zmenkové spory do 31. mája 2023 nie je určujúca pre určenie súdu funkčne príslušného podľa starej právnej úpravy, avšak je z dôvodu okamžitej aplikability novej právnej úpravy určujúca pre určenie súdu funkčne príslušného podľa novej právnej úpravy, ktorá vymedzuje, ktoré krajské sudy sú funkčne príslušné na rozhodovanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanom v konaní v zmenkových sporoch a šekových sporoch.

27. Najvyšší súd tak konštatuje, že Krajský súd v Trnave bol v čase začatia odvolacieho konania podľa § 34 CSP (účinný do 31. mája 2023) v spojení s § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 371/2004 Z. z. (účinný do 31. mája 2023) funkčne príslušný rozhodovať o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie.

28. Keďže sa jedná o otázku funkčnej príslušnosti, o ktorej prechodné ustanovenie v § 471c CSP mlčí a túto príslušnosť nemožno zamieňať s vecnou alebo miestnou príslušnosťou, uplatní sa okamžitá aplikabilita. Teda ak nová právna úprava určuje iný funkčne príslušný súd ako Krajský súd v Trnave, konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 nedokončí dovtedy inak príslušný súd, ale súd určený podľa novej právnej úpravy.

29. Najvyšší súd konštatuje, že Krajský súd v Bratislave je podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP v spojení s § 23 písm. g) CSP funkčne príslušný rozhodovať o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie. Vychádzajúc z uvedeného dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Trnave nie je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.